

Candidatura de Julia López López al Premi Aurora Gómez 2014, presentada per la Comissió Permanent de Polítiques d'Igualtat de Gènere de la Universitat Pompeu Fabra

Julia López López.

[<http://www.upf.edu/gredtiss/membres/lopez-l.html>].

Catedràtica de Dret del Treball i de la Seguretat Social a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona des de 1996 i investigadora principal del Grup de Recerca en Dret del Treball i la Seguretat Social (Gredtiss). Per vocació i per professió ha dedicat la seva vida a la universitat des de fa més de 36 anys, sempre amb entrega exclusiva.

La perspectiva de gènere i la lluita per la igualtat efectiva de les dones ha estat una constatació molt important en la trajectòria professional de la professora López, tant en l'àmbit de la docència com en el de la recerca.

En l'àmbit de la **docència**, la professora López ha tingut sempre un gran interès i preocupació per introduir-hi la perspectiva de gènere. Va organitzar la primera edició del curs d'estiu sobre gènere a la Universitat Pompeu Fabra, que s'ha anat consolidant en successives edicions amb èxit. Ha promogut sempre aquesta perspectiva en la docència quan va participar en les comissions de plans d'estudis, com el del grau en Dret o el grau en Relacions Laborals, impulsant la introducció d'assignatures específiques sobre gènere, com Polítiques i Plans d'Igualtat o Dona, Família i Mercat de Treball, entre d'altres. És per aquesta trajectòria que estudiants i professors han comptat amb ella per organitzar xerrades i col·loquis al voltant de la perspectiva de gènere. Ha dirigit diverses tesis doctorals sobre aquesta temàtica.

Va ser la fundadora de l'Observatori Laboral de Plans d'Igualtat¹ (OLPI), a la Universitat Pompeu Fabra. L'OLPI té com a objectiu crear un instrument d'anàlisi i estudi de les polítiques d'igualtat efectiva entre dones i homes, prenent com a eix de referència els plans d'igualtat. Tot aprofitant l'experiència que tant les coordinadores com les promotores de l'OLPI tenen en l'estudi de temes d'igualtat, es tracta d'aportar intel·lectualment, de manera creativa, idees per fomentar el desenvolupament de polítiques d'igualtat efectiva al segle XXI. Només des d'una anàlisi multinivell d'aquests plans, que tinguin en compte les normes comunitàries i s'interessin per la realitat social que ens envolta, es pot tenir una fotografia de conjunt d'aquestes polítiques. L'OLPI, amb una metodologia crítica en aquest camp, cerca els problemes i els dèficits que els plans presenten, així com la difusió dels bons resultats que en altres casos puguin oferir. En el marc de l'OLPI s'han fet nombrosos seminaris de discussió al voltant dels plans d'igualtat amb reconegudes expertes, nacionals i internacionals, amb

¹ <http://www.upf.edu/gredtiss/olpi/>.

la participació dels agents socials i polítics, així com de representants de les administracions públiques amb competències en matèria d'igualtat.

En relació amb la **recerca**, la professora López ha triat una opció intel·lectual per tractar sempre els temes de dret del treball i la Seguretat Social des de la perspectiva del gènere. En aquest camp, ha estat l'autora de nombrosos i importants treballs, en l'àmbit espanyol i internacional, orientats a l'eliminació de les discriminacions per raó de gènere. La professora Julia López ha mantingut en els seus treballs que l'anàlisi dels principis de la Llei orgànica 3/2007 ha d'anar precedit, com a teló de fons, per l'estudi dels principis i les normes comunitàries en igualtat de gènere i de les estratègies comunitàries de *gender mainstreaming*; que les directives –com, per exemple, la dels permisos parentals i de temps parcial– no haguessin vist la llum sense l'actuació dels sindicats a l'hora d'establir els acords col·lectius que els van servir de base. També ha posat de relleu en les seves investigacions el paper dels jutges en la presa de consciència per part de tota la societat en relació amb la idea que són les dones les que cuiden les persones dependents, que els seus contractes són en un percentatge més alt a temps parcial o temporals.

Ha participat en diversos projectes de recerca sobre discriminació salarial de les dones i com detectar la seva existència; criteris jurídics que la defineixen i la seva consideració en la valoració dels llocs de treball (finançat per l'Instituto de la Mujer, 1997), o “Noves formes de governança i temps de treball i oci: un estudi des del *gender mainstreaming*” (finançat per l'Institut Català de les Dones, convocatòria 2008-2009), entre d'altres.

Ha publicat més de vint treballs i ha estat invitada a més de trenta ponències sobre la temàtica de gènere i la no-discriminació, en les quals ha transmès la necessitat de la presa de consciència de les diferències entre les condicions, les situacions i les necessitats d'homes i dones en totes les polítiques i actuacions institucionals.

Ha analitzat com la jurisprudència sobre igualtat de tracte i no-discriminació del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees ha influït en la construcció del dret originari europeu i ha representat un salt de gegant en relació amb el raquitisme inicial del tractat de Roma. [LÓPEZ LÓPEZ, J. “Relaciones laborales en las administraciones públicas y política de género: reflexiones sobre el impacto de la transversalidad”. *Cuadernos de Derecho Judicial*, 7. 2007. Pàg. 331-348. ISSN 1134-9670].

Així mateix, destaquen els seus treballs en pro de la necessitat d'adequar-se a la normativa espanyola i comunitària pel que fa a concretar polítiques preventives que puguin evitar l'assetjament sexual per raó de gènere, així com la posada en marxa de procediments específics que puguin preveure aquestes situacions i l'eficàcia d'instruments per canalitzar les denúncies de les víctimes, tot i tenir sempre present que aquestes polítiques preventives en matèria d'assetjament s'han de negociar amb els representants dels treballadors i treballadores per donar compliment a la normativa comunitària. [LÓPEZ LÓPEZ, J. “Los principios rectores de la LO 3/2007 sobre igualdad efectiva entre mujeres y hombres a la luz de las estrategias de ‘Gender Mainstreaming’ y ‘Empowerment’”. *Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales*, 2. 2007. Pàg. 53-67. ISSN 1137-5868. Monogràfic dedicat a la igualtat].

Ha defensat la idea que, en matèria d'igualtat efectiva, s'ha de parlar de polítiques de coresponsabilitat (concepte dinàmic) i no de conciliació entre vida familiar i vida laboral (concepte estàtic). Per a la professora Julia López, el concepte de conciliació només adopta un plantejament merament instrumental des dels requeriments del mercat de treball o de la sostenibilitat del sistema de pensions, mentre que el concepte de coresponsabilitat està més orientat a les polítiques d'igualtat en connexió amb els drets de ciutadania. [LÓPEZ LÓPEZ, J. “Pensión de viudedad y dependencia económica: un análisis de las reformas desde el punto de vista del género”. A: LÓPEZ LÓPEZ, J. i CHACARTEGUI JÁVEGA, C. *Las últimas reformas (2004) y el futuro de la Seguridad Social*. Albacete: Bomarzo, 2005. Pàg. 103-124].

La professora Julia López també ha treballat els principis protectors en matèria d'igualtat (indemnitat, tutela judicial i càrrega de la prova) i reparadors. Ha fet estudis en relació amb les polítiques de cura de persones dependents. [LÓPEZ LÓPEZ, J. “Conciliación y sistemas de Seguridad Social, igualdad y dependencia (2006): la coresponsabilidad desde la Seguridad Social”. *Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales*, 1. 2007. Pàg. 77-92].

Així mateix, ha prestat una especial atenció a la protecció de la Seguretat Social de les dones que realitzen tasques d'atenció a persones dependents, denunciant el dèficit de protecció que aquestes dones tenen en el moment d'accedir a les pensions de la Seguretat Social, en particular a les de jubilació i de viduïtat. [LÓPEZ LÓPEZ, J.; CHACARTEGUI JÁVEGA, C. i CANTÓN, G. “Social Rights in Changing Labor Markets: Caring for Caregivers in the European Union”. A: D. A. (STONE, K. [dir.] i ARTHURS, H.). *Rethinking Workplace Regulation: Beyond the Standard Contract of Employment*. Nova York: Russel Sage Foundation, 2013].

Ha elaborat el concepte de “cultura d'igualtat de drets a les empreses”, posant l'èmfasi que el principi d'igualtat participada es recull a la Llei orgànica 3/2007, fent una crida als interlocutors socials perquè, a través de la negociació col·lectiva, puguin implementar mesures que afavoreixin l'eliminació de discriminacions per raó de gènere.

En definitiva, pel seu treball en defensa de la igualtat efectiva entre dones i homes en clau de solidaritat, proposem la Dra. Julia López López al premi Aurora Gómez a la lluita feminista en l'àmbit laboral.

Barcelona, 28 d'abril del 2014